

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΙΒΑΔΑ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΑΚΟΣ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Αθήνα 2004

Α - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Τον Ιούλιο 2004 η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε κείμενο για την πρακτική εφαρμογή του νέου Συμφώνου για την κεφαλαιακή επάρκεια. Το κείμενο απευθύνεται στις εποπτικές αρχές των κρατών που δεν είναι μέλη της. Οι προτάσεις της αφορούν:

- i. τις εθνικές προτεραιότητες για την εποπτεία των τραπεζών,
- ii. τον προσδιορισμό των μεθόδων που θα υιοθετηθούν και των τραπεζών που θα τις εφαρμόσουν ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των εθνικών τραπεζικών αγορών,
- iii. πρακτικά βήματα για την εφαρμογή των τριών πυλώνων του νέου Συμφώνου,
- iv. την αναθεώρηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, όπου κρίνεται αναγκαίο, καθώς και
- v. την εκπαίδευση των στελεχών των εποπτικών αρχών.

ΑΡΧΕΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ

Τον Ιούλιο δημοσιεύτηκε το τελικό κείμενο βέλτιστης πρακτικής για τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίων στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο. Είχε προηγηθεί δημόσια διαβούλευση με τους αρμόδιους φορείς από το Σεπτέμβριο του 2003. Οι βασικές αρχές βέλτιστης πρακτικής κατανέμονται σε δύο ενότητες και συγκεκριμένα σε αρχές για τη διαχείριση του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων από τις τράπεζες (Αρχές 1-13) και στις αρμοδιότητες της εποπτικής αρχής (Αρχές 14-15).

Τονίζεται ότι η Επιτροπή της Βασιλείας, λαμβάνοντας υπόψη την ετερογένεια των υφιστάμενων μεθόδων διαχείρισης του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων, δεν έκρινε σκόπιμη την επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του νέου Συμφώνου για την κεφαλαιακή επάρκεια. Εντούτοις ο κίνδυνος εισοδήματος επιτοκίου, που απορρέει αποκλειστικά από τα στοιχεία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, αποτελεί ένα από τα ειδικά θέματα, στα οποία θα πρέπει να εστιάζουν οι εποπτικές αρχές κατά την παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, σύμφωνα με το δεύτερο πυλώνα του νέου Συμφώνου της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια.

ΔΙΑΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Η Επιτροπή της Βασιλείας, σε συνέχεια σχετικού δελτίου τύπου που είχε δοθεί στη δημοσιότητα στις 8 Ιουνίου 2004 προσδιόρισε με νέο δελτίο τύπου την επίπτωση στο ύψος των ιδίων κεφαλαίων από την εφαρμογή του ΔΛΠ 39⁽¹⁾.

Επί του παρόντος η Επιτροπή δεν κρίνει σκόπιμο να τροποποιηθεί το πλαίσιο εκπλήρωσης κεφαλαιακών υποχρεώσεων ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Ειδικότερα, παροτρύνει τις εθνικές εποπτικές αρχές να διατηρήσουν τις υφιστάμενες διατάξεις αναφορικά με τον ορισμό του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων.

Επίσης δεν κρίνεται αναγκαία η τροποποίηση της μεταχείρισης των άυλων στοιχείων συμπεριλαμβανομένου του *goodwill*, καθώς και της αναβαλλόμενης φορολογίας. Ωστόσο επισημαίνεται ότι κάποιες εποπτικές αρχές έχουν προβεί σε μερική αναθεώρηση του πλαισίου.

Τέλος, καμία αλλαγή δεν προτείνεται αναφορικά με την επίπτωση στα ίδια κεφάλαια μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης της μεταχείρισης των υποχρεώσεων από συνταξιοδοτικά προγράμματα, των *stock options* και της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Η Επιτροπή της Βασιλείας παροτρύνει τις εθνικές εποπτικές αρχές να εξετάσουν προσεκτικά την ανάγκη διαμόρφωσης ενός μεταβατικού πλαισίου κατά την αρχική υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Πρόθεση της Επιτροπής της Βασιλείας είναι να επεξεργαστεί σε μεταγενέστερο χρόνο και άλλα θέματα που αφορούν τη διάδραση των ΔΛΠ με το πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια και κυρίως τα θέματα που αφορούν τις επιπτώσεις από την εφαρμογή της αρχής της αποτίμησης στην εύλογη αξία (*impact of the fair value option*), τα διαθέσιμα προς πώληση στοιχεία (*available-for-sale items*) και την αναβαλλόμενη φορολογία (*deferred taxes*).

ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Το Κοινό Forum Εποπτικών Αρχών του Χρηματοπιστωτικού Τομέα⁽²⁾ δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης σχετικά με την ανάθεση επιμέρους επιχειρηματικών δραστηριοτήτων από τις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα σε εξωτερικούς συνεργάτες⁽³⁾.

Στο κείμενο παρουσιάζονται οι τάσεις ανάθεσης δραστηριοτήτων σε εξωτερικούς συνεργάτες στη διεθνή χρηματοπιστωτική αγορά, ενώ επισημαίνονται τα πλεονεκτήματα που συνοδεύουν την πρακτική αυτή. Επιπλέον υπογραμμίζονται οι κίνδυνοι που απορρέουν από την ανάθεση δραστηριοτήτων και καταγράφονται βασικές αρχές βέλτιστης πρακτικής, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από την οικεία εποπτική αρχή κατά την εξέταση των τραπεζών που έχουν υιοθετήσει την εν λόγω πρακτική.

⁽¹⁾ <http://www.bis.org/press/p040923.htm>

⁽²⁾ Ιδρύθηκε το 1996 με τη σύμπραξη της Επιτροπής της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών, της Διεθνούς Επιτροπής Ρυθμιστικών Αρχών Κεφαλαιαγορών και της Διεθνούς Ένωσης Εποπτικών Αρχών των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, προκειμένου να επεξεργάζεται θέματα που αφορούν το σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα.

⁽³⁾ <http://www.bis.org/press/p040802.htm>

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Στις 14 Ιουλίου 2004 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε προσχέδιο της πρότασης Οδηγίας, με την οποία θα ενσωματωθεί στο κοινοτικό τραπεζικό δίκαιο το νέο Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια⁽⁴⁾. Η έκδοση της πρότασης Οδηγίας θα πραγματοποιηθεί βάσει της τεχνικής της αναμόρφωσης (recasting), σύμφωνα με την οποία δεν εκδίδεται Οδηγία που τροποποιεί προγενέστερες κοινοτικές πράξεις, αλλά ενσωματώνονται στο ίδιο κείμενο τόσο οι διατάξεις που δεν μεταβάλλονται όσο και οι νέες διατάξεις.

Σε γενικές γραμμές η πρόταση Οδηγίας δεν αποκλίνει από το περιεχόμενο του νέου Συμφώνου της Επιτροπής της Βασιλείας. Εντούτοις υπάρχουν επιμέρους σημεία, για τα οποία η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαφοροποιείται. Πιο συγκεκριμένα, μέρος των διατάξεών της θα εφαρμόζεται και στις επιχειρήσεις επενδύσεων, ενώ ειδικότερο καθεστώς θα διαμορφωθεί για τις μικρότερες επιχειρήσεις επενδύσεων. Επίσης, στην πρόταση Οδηγίας παρέχονται ευρύτερες δυνατότητες από εκείνες που προβλέπονται στο νέο Σύμφωνο για την παράλληλη εφαρμογή της τυποποιημένης μεθόδου και της μεθόδου των εσωτερικών αξιολογήσεων. Τέλος, με ειδικότερες διατάξεις προσδιορίζεται το πλαίσιο συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών.

B - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΩΝ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΕΞΑΓΟΡΑΣ

Με την Οδηγία 2004/25/ΕΚ καθορίζεται το κοινοτικό πλαίσιο των δημόσιων προσφορών εξαγοράς για την απόκτηση τίτλων εταιρείας διεπόμενης από το δίκαιο κράτους-μέλους, εφόσον το σύνολο ή ένα μέρος των τίτλων αυτών είναι εισηγμένο για διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά⁽⁵⁾. Η έκδοση της Οδηγίας αποτέλεσε αντικείμενο μακροχρόνιων εργασιών – αρκεί να σημειωθεί ότι η διαδικασία εκπόνησης της Οδηγίας διήρκε-

⁽⁴⁾ http://europa.eu.int/comm/internal_market/regcapital/index_en.htm#capitalrequireproposal

⁽⁵⁾ Ε.Ε. L 142/30.4.2004, 12 επ.

σε περίπου δεκατέσσερα χρόνια – καθώς ήταν πολύ δύσκολο να επιτευχθεί συμφωνία των κρατών-μελών για αρκετά από τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο ρύθμισής της.

Στην Οδηγία καθορίζονται καταρχήν οι γενικές αρχές, οι οποίες πρέπει να διασφαλίζεται από τα κράτη-μέλη ότι τηρούνται στις δημόσιες προσφορές εξαγοράς. Οι αρχές αυτές αναφέρονται:

- στην ισότιμη μεταχείριση των κατόχων τίτλων της υπό εξαγορά εταιρείας που ανήκουν στην ίδια κατηγορία,
- στη διασφάλιση ότι οι κάτοχοι τίτλων της υπό εξαγορά εταιρείας διαθέτουν επαρκή χρόνο και ενημέρωση προκειμένου να αποφασίσουν για την προσφορά,
- στη δέσμευση του διοικητικού συμβουλίου της υπό εξαγορά εταιρείας να ενεργεί προς το συμφέρον της,
- στην απαγόρευση δημιουργίας τεχνητών αγορών των τίτλων της υπό εξαγορά εταιρείας, της προσφέρουσας εταιρείας ή οποιασδήποτε άλλης εταιρείας που έχει σχέση με την προσφορά,
- στη διασφάλιση ότι ο προσφέρων πριν ανακοινώσει την προσφορά μπορεί να τηρήσει την υποχρέωσή του να καταβάλει πλήρως το αντάλλαγμα, και τέλος,
- στη διασφάλιση ότι η άσκηση των δραστηριοτήτων της υπό εξαγορά εταιρείας δεν παρακωλύεται λόγω προσφοράς για τους τίτλους της, πέρα από ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

Στην Οδηγία περιέχονται επίσης ειδικές ρυθμίσεις για τον ορισμό της αρμόδιας για την προσφορά εποπτικής αρχής και το εφαρμοστέο δίκαιο, για την προστασία των μειοψηφούντων μετόχων, την υποχρεωτική προσφορά και τη δίκαιη τιμή. Ωστόσο ο προσδιορισμός της δίκαιης τιμής αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών-μελών. Τέλος, ρυθμίζονται ο τρόπος και ο χρόνος παροχής της πληροφόρησης για την προσφορά, καθώς και το περιεχόμενο του εγγράφου προσφοράς, ελάχιστο χρονικό όριο για την αποδοχή της προσφοράς δύο εβδομάδων, οι υποχρεώσεις του συμβουλίου της υπό εξαγορά εταιρείας, κανόνες για την εξουδετέρωση των μέτρων άμυνας και άλλοι κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των προσφορών.

Χαρακτηριστικό της Οδηγίας είναι το εύρος των διακριτικών ευχερειών των κρατών-μελών, λογικό επακόλουθο των συμβιβαστικών λύσεων που υιοθετήθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις. Η προθεσμία για τη μεταφορά της Οδηγίας στο ελληνικό δίκαιο λήγει στις 20 Μαΐου 2006.

ΑΓΟΡΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Τον Ιούνιο 2004 τέθηκε σε διαβούλευση κείμενο της CESR για τα εκτελεστικού χαρακτήρα μέτρα της Οδηγίας 2004/39/EK σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy⁽⁶⁾. Οι θεματικές για τις οποίες προτείνονται μέτρα εκτελεστικού χαρακτήρα στο συγκεκριμένο κείμενο διαβούλευσης αφορούν συνοπτικά τις οργανωτικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι επιχειρήσεις επενδύσεων, τις συγκρούσεις συμφερόντων, τους κανόνες συμπεριφοράς που οφείλουν να τηρούν οι επιχειρήσεις επενδύσεων, την εκτέλεση των εντολών των πελατών, τις υποχρεώσεις διαφάνειας πριν και μετά τη συναλλαγή για τις οργανωμένες αγορές και τους πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης, τις απαιτήσεις διαφάνειας μετά τη συναλλαγή για τις επιχειρήσεις επενδύσεων, την αποδοχή για διαπραγμάτευση των χρηματοπιστωτικών μέσων, τις υποχρεώσεις αναφοράς των συναλλαγών και θέματα συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

Η σημαντική έκταση του κειμένου και ο μεγάλος αριθμός των καλυπτόμενων σε αυτό θεμάτων καθιστά απρόσφορη τη συνοπτική παρουσίαση των προτεινόμενων κανόνων ανά θεματική.

⁽⁶⁾ CESR's Advice on Possible Implementing Measures of the Directive 2004/39/EC on Markets in Financial Instruments, CESR/04-261b, June 2004. Βλ. επίσης Οδηγία 2004/39/EK, Ε.Ε. L 145/30.4.2004, 1επ.

Ως γενική παρατήρηση επισημαίνεται ότι το κείμενο διακρίνεται από μεγάλο βαθμό λεπτομέρειας, γεγονός το οποίο προβληματίζει ως προς τον κίνδυνο υπερρύθμισης. Πολλοί από τους προτεινόμενους κανόνες ακολουθούνται ως πρακτικές στα κράτη-μέλη, πλην όμως η περιβολή τους με κανονιστικό χαρακτήρα προβληματίζει ως προς τη διατήρηση της αναγκαίας ευελιξίας που πρέπει να διακρίνει τις πρακτικές και πολιτικές, τις οποίες εφαρμόζει κατά περίπτωση η επιχείρηση επενδύσεων. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα για αρκετά θέματα να θεσπιστούν πρόσθετα μέτρα από τα κράτη-μέλη, γεγονός το οποίο έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της μέγιστης εναρμόνισης που καθιερώνεται στην Οδηγία. Περαιτέρω προτείνεται η επιβολή ιδιαίτερα αυξημένων απαιτήσεων διαφάνειας και γνωστοποίησης στοιχείων και πληροφοριών, χωρίς πάντοτε να καταδεικνύεται το όφελος που θα αποκομίσει ο επενδυτής, ενώ δεν φαίνεται να επιτυγχάνεται ο στόχος της τυποποίησης σε κάποιο βαθμό της παρεχόμενης πληροφόρησης, που θα επέτρεπε και τη συγκρισιμότητά της. Τέλος, δεν προβλέπονται μεταβατικά μέτρα για τις τρέχουσες συμβάσεις.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τον Ιούνιο 2004 τέθηκε σε διαβούλευση από τη CESR κείμενο αναφορικά με τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν σε επίπεδο 3 για το ενημερωτικό δελτίο⁽⁷⁾. Σημειώνεται ότι, από την έναρξη της διαδικασίας Lamfalussy, είναι η πρώτη φορά που τίθενται σε διαβούλευση κανόνες σε τόσο προχωρημένο επίπεδο.

Οι θεματικές που καλύπτονται από το κείμενο διαβούλευσης της CESR αφορούν καταρχήν την οικονομικού χαρακτήρα πληροφόρηση. Οι προτεινόμενες συστάσεις έχουν ως στόχο περισσότερο την ομοιόμορφη αποτύπωση συγκεκριμένων στοιχείων πληροφόρησης, όπως αυτά παρουσιάζονται στον Κανονισμό παρά στην ερμηνεία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ή και των εσωτερικών λογιστικών συστημάτων που χρησιμοποιούνται στα κράτη-μέλη. Οι προτεινόμενες συστάσεις σε θεματικές μη οικονομικού χαρακτήρα έχουν ως στόχο να καταστήσουν ευχερέστερο το συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 23 του Κανονισμού 809/2004, σύμφωνα με το οποίο, στις περιπτώσεις των ειδικών εκδοτών (π.χ. εταιρείες ακινήτων, εξορυκτικές εταιρείες κ.λπ.), η αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους καταγωγής έχει δικαίωμα να ζητήσει προσαρμοσμένες πληροφορίες πλέον των όσων περιλαμβάνονται στα πρότυπα του ενημερωτικού δελτίου. Επίσης παρέχονται συστάσεις για τη διευκόλυνση του συντονισμού του περιεχομένου του ενημερωτικού δελτίου στις περιπτώσεις των εξαιρέσεων του άρθρου 4 της Οδηγίας 2003/71/EK, καθώς και διευκρινίσεις για ορισμένα στοιχεία που πρέπει να περιέχονται σε αυτό.

⁽⁷⁾ CESR's recommendations for the consistent implementation of the European Commission's Regulation on Prospectuses No 809/2004, CESR/04-225b, June 2004. Βλ. επίσης Οδηγία 2003/71/EK, E.E. L 345/31.12.2003, 64 επ. και Κανονισμό 809/2004, E.E. L 149/30.4.2004, 1 επ.

Γ - ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ – ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

ΝΕΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το τέταρτο σχέδιο της πρότασης Οδηγίας για το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά.

Στο κείμενο έχουν επέλθει ορισμένες βελτιώσεις, οι οποίες προέκυψαν μετά από διμερείς συναντήσεις εκπροσώπων των ευρωπαϊκών τραπεζών με εκπροσώπους της Επιτροπής και αφορούν τα άρθρα 5 έως 10 της πρότασης Οδηγίας (προϋποθέσεις πρόσβασης, εγκατάστασης και λειτουργίας των ιδρυμάτων πληρωμών).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ακόλουθες διατάξεις:

- Ο ορισμός της έννοιας του ιδρύματος πληρωμών, ο οποίος διαφοροποιείται από εκείνον των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος.
- Το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται όλες οι συναλλαγές μεταξύ κατοίκων κράτους-μέλους της ΕΕ και τρίτης χώρας, καθώς και όλα τα νομίματα (με εξαίρεση τα άρθρα που αφορούν το χρόνο εκτέλεσης μιας πληρωμής).
- Ο διαχωρισμός των νομισματικών απαιτήσεων (monetary claims) των χρηστών μιας υπηρεσίας πληρωμών από τους λογαριασμούς των ιδρυμάτων πληρωμών.
- Η ρήτρα παραίτησης των αρμόδιων αρχών από τα άρθρα 5 έως 10, εφόσον ο κύκλος εργασιών ενός ιδρύματος πληρωμών δεν υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο όριο ποσού. Σε περίπτωση που ένα ίδρυμα πληρωμών εξαιρεθεί για κάποιο από τα άρθρα 5 έως 10 δεν θα ισχύει η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.
- Η υποχρέωση της εκ των προτέρων, κατόπιν απαίτησης του πελάτη, πληροφόρησης από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών σε σχέση με το κόστος και το χρόνο εκτέλεσης μιας συγκεκριμένης πληρωμής. Σημειώνεται ωστόσο ότι η συγκεκριμένη διάταξη, σε συνδυασμό με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας ώστε να περιλαμβάνει και πληρωμές σε τρίτες χώρες και άλλα νομίματα, κρίνεται προβληματική, στο μέτρο που οι τράπεζες πολύ συχνά δεν γνωρίζουν εκ των προτέρων ζητήματα κόστους και χρόνου εκτέλεσης μιας πληρωμής σε τρίτες χώρες.
- Το Παράρτημα, το οποίο περιλαμβάνει κατάλογο με τις υπηρεσίες πληρωμών που μπορούν να προσφέρουν οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών.

Δ - ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΘΕΜΙΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Υπό το πρίσμα των πρόσφατων εταιρικών σκανδάλων (Enron, Parmalat κ.ά.), τα οποία δημιούργησαν σημαντική αναστάτωση στις κεφαλαιαγορές και είχαν σημαντικές επιπτώσεις για τους μετόχους και τους εργαζομένους των εταιρειών αυτών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε Ανακοίνωση⁽⁸⁾, με την οποία προτείνει συγκεκριμένα μέτρα προς την κατεύθυνση της μείωσης του κινδύνου από παραβιάσεις της επαγγελματικής δεοντολογίας των εταιρειών, καλύπτοντας παράλληλα ζητήματα φορολογικά και εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες (ΠΔΧΥ) και του Προγράμματος Δράσης για το Εταιρικό Δίκαιο και την Εταιρική Διακυβέρνηση⁽⁹⁾ έχουν ήδη θεσπιστεί ορισμένα νομοθετικά μέτρα και πολιτικές για την κάλυψη των χρηματοπιστωτικών επιπτώσεων που μπορούν να προκύψουν από τέτοιου τύπου εταιρικά σκάνδαλα. Ωστόσο το επόμενο βήμα, το οποίο κρίνεται απαραίτητο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι η εμπρόθεσμη υιοθέτηση των κοινοτικών μέτρων και η διασφάλιση της αυστηρής επίβλεψης και του αποτελεσματικού ελέγχου της εφαρμογής της νομοθεσίας, σε συνδυασμό με την ανάγκη ανάληψης νέων πολιτικών πρωτοβουλιών στους τομείς της φορολογίας και της λήψης κατασταλτικών μέτρων για τους παραβάτες.

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αθέμιτων εταιρικών πρακτικών καθορίζονται τέσσερις γραμμές άμυνας, οι οποίες αφορούν ειδικότερα:

- τον εσωτερικό έλεγχο της ίδιας της εταιρείας,
- τους ελέγχους από ανεξάρτητους ελεγκτές,
- την επίβλεψη και εποπτεία από τους αρμόδιους εποπτικούς φορείς της ορθής εφαρμογής και τήρησης της νομοθεσίας, και
- την επιβολή κατασταλτικών μέτρων στους παραβάτες.

Η ενίσχυση της διαφάνειας, η βελτίωση της δυνατότητας παρακολούθησης αθέμιτων εταιρικών πρακτικών και η καλύτερη συνεργασία στην υιοθέτηση του νομοθετικού πλαισίου – συχνά ακόμη και στα πλαίσια διεθνών πρωτοβουλιών – θα σημαίνει κόστη και αλλαγές στις μέχρι σήμερα καθιερωμένες τραπεζικές εργασίες που διενεργούν τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία θα κληθούν να επωμιστούν μεγάλο μέρος του προληπτικού ελέγχου, τον οποίο επιθυμεί να ενισχύσει η Επιτροπή στα πλαίσια της εταιρικής διακυβέρνησης.

⁽⁸⁾ COM (2004) 611/27.9.2004.

⁽⁹⁾ COM (1999) 232 και COM (2003) 284.

Ε - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Η Επιτροπή Δημοσιονομικών Θεμάτων του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) συμφώνησε στην υιοθέτηση ορισμένων νέων διατάξεων σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών φορολογικών αρχών στα πλαίσια της Σύμβασης-Πλαισίου του ΟΟΣΑ για φορολογικά θέματα.

Το άρθρο 26 της εν λόγω Σύμβασης εμπεριέχει διατάξεις, οι οποίες αφορούν την ανταλλαγή πληροφοριών και έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα ως αναφορά σε περισσότερες από 2.000 διμερείς συμφωνίες μεταξύ εθνικών φορολογικών αρχών.

Μια από τις νέες διατάξεις που υιοθετήθηκαν και ενσωματώθηκαν στο άρθρο 26 αφορά την παράγραφο 5, η οποία διασφαλίζει ότι η πληροφόρηση που διαθέτει ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ανταλλαγής. Με τη συγκεκριμένη διάταξη πρακτικά αποτρέπεται η δυνατότητα χρήσης του τραπεζικού απορρήτου ως βάσης για την άρνηση ανταλλαγής πληροφόρησης για φορολογικές υποθέσεις.

Ενα πρακτικό παράδειγμα των συνεπειών της συγκεκριμένης διάταξης για τα πιστωτικά ιδρύματα και την πελατεία τους μπορεί να καταγραφεί ως εξής: Ενα υποκείμενο σε φορολόγηση φυσικό ή νομικό πρόσωπο στη χώρα Α έχει τραπεζικό λογαριασμό στη χώρα Β. Η αρμόδια φορολογική αρχή της χώρας Α εξετάζει την επιστροφή του φόρου εισοδήματος του υποκείμενου προσώπου και υποβάλλει αίτημα παροχής πληροφόρησης στη χώρα Β για όλα τα εισοδήματα από τραπεζικούς λογαριασμούς, οι οποίοι διατηρούνται στην τράπεζα Β, με σκοπό να καθοριστεί εάν υπάρχουν καταθέσεις ή μη φορολογητέα εισοδήματα του υποκείμενου προσώπου. Η χώρα Β θα πρέπει να δώσει τη σχετική πληροφόρηση στη χώρα Α.

Με την εν λόγω διάταξη ο ΟΟΣΑ διαμορφώνει μια διαδικασία, σύμφωνα με την οποία η έμμεση πρόσβαση στην πληροφόρηση – μέσω δικαστικών και διοικητικών αρχών – να μην είναι ούτε τόσο γραφειοκρατική, ούτε τόσο χρονοβόρα που να λειτουργεί τελικά ως εμπόδιο στην πρόσβαση σε πληροφορίες τραπεζικού περιεχομένου. Ωστόσο ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης της παραγράφου 5, επιφυλάχθηκαν έναντι του δικαιώματός τους να μην τη συμπεριλαμβάνουν στις διμερείς τους συμφωνίες (Αυστρία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο), ενώ κάποιες άλλες επιφυλάχθηκαν έναντι του δικαιώματός τους για περιορισμένη εφαρμογή του σκοπού της παραγράφου 5 (Ελβετία).

ΣΤ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε, το Σεπτέμβριο, σχέδιο Κανονισμού της Επιτροπής για την υιοθέτηση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου (ΔΛΠ) 39 “Αναγνώριση και αποτίμηση των χρηματοπιστωτικών μέσων”.

Όπως είναι γνωστό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τον Κανονισμό 1725/2003 ενέκρινε το σύνολο των εν ισχύ προτύπων του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) με εξαίρεση τα υπό αναθεώρηση ΔΛΠ 32 και 39 και τις σχετικές με αυτά διερμηνείες.

Με το σχέδιο Κανονισμού της Επιτροπής προκρίνεται η λύση της υιοθέτησης του ΔΛΠ 39, με προσωρινή εξαίρεση της επιλογής της αποτίμησης σε εύλογη αξία (full fair value) και με έναν περιορισμένο αριθμό προβλέψεων από την εφαρμογή των κανόνων της λογιστικής της αντιστάθμισης (hedge accounting). Οι υπόλοιπες λύσεις που είχαν προταθεί από την Επιτροπή και είχαν συζητηθεί σχετικά ήταν:

- **Η πλήρης υιοθέτηση του IAS 39**, η οποία απορρίφθηκε εξαιτίας των κριτικών που δέχθηκε από την ΕΚΤ και την Επιτροπή της Βασιλείας η διακριτική επιλογή αποτίμησης στη λεγόμενη εύλογη αξία (fair value option).
- **Η υιοθέτηση του IAS 39 με μια κλαδική εξαίρεση για τις τράπεζες**, η οποία ωστόσο δεν ήταν ελκυστική λύση για πολλούς.
- **Η προσωρινή αναβολή υιοθέτησης του IAS 39 στο σύνολό του**. Η συγκεκριμένη επιλογή δεν ήταν επιθυμητή από την Επιτροπή, καθώς τα κράτη-μέλη ήθελαν να παραμείνουν συνεπή στο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των ΔΛΠ από την 1η Ιανουαρίου 2005. Ωστόσο ορισμένες ευρωπαϊκές τράπεζες στήριξαν αυτή την επιλογή, θεωρώντας εύλογη την αναβολή υιοθέτησης λόγω μη έγκαιρης προετοιμασίας του προτύπου και λόγω της αβεβαιότητάς τους για νομικά και τεχνικά ζητήματα της έννοιας “μερική υιοθέτηση” (carve out).

Στη λύση που προκρίθηκε από την Επιτροπή συνυπολογίστηκαν οι απόψεις που εξέφρασαν ο ευρωπαϊκές τράπεζες, οι εποπτικές αρχές, η Επιτροπή της Βασιλείας και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για την τροποποίηση του ΔΛΠ 39 από το IASB, το Δεκέμβριο 2003. Σημειώνεται ότι η διαδικασία διαβούλευσης στο πλαίσιο του IASB ξεκίνησε την άνοιξη του 2004. Ειδικότερα, οι αντιδράσεις των φορέων της αγοράς εστιάστηκαν:

1. Στην εξαίρεση από την εφαρμογή των κανόνων της λογιστικής της αντιστάθμισης, δηλαδή της πρακτικής των τραπεζών να αντισταθμίζουν έναντι του επιτοκιακού κινδύνου τις αντίθετες θέσεις του χαρτοφυλακίου τους συνολικά (portfolio hedging), και
2. στην παροχή στις τράπεζες της διακριτικής ευχέρειας να αποτιμούν στη λεγόμενη εύλογη αξία (fair value) το σύνολο των χρηματοπιστωτικών τους μέσων, γεγονός που θα τις καθιστούσε ιδιαίτερα ευάλωτες ακόμα και στις βραχυχρόνιες διακυμάνσεις των αγορών.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας της επιτροπολογίας η Κανονιστική Επιτροπή Λογιστικών Θεμάτων (ARC) ενέκρινε την πρόταση Κανονισμού της Επιτροπής, οπότε η υιοθέτηση του Κανονισμού αναμένεται εντός του Νοεμβρίου, με έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 2005.